

Primært Sjögrens syndrom: forekomst, forløp og genetikk

Mange revmatiske sykdommer er kjennetegnet ved en feilkobling i immunsystemet slik at kroppens eget vev angripes; det oppstår en autoimmun betennelse. Primært Sjögrens syndrom er en sykdom der immunsystemet angriper tåre- og spyttkjertler. Andre organer kan også bli rammet. Hovedplagene er tørrhet i øyne og munn. Mange kan få hevelse og smerter i ledd, samt trøtthet og utmattelse (fatigue). Sykdommen rammer hovedsakelig kvinner. Årsaken er ukjent, men det er blitt påvist enkelte arvelige sårbarhetsfaktorer for å utvikle tilstanden. Undersøkelser av sykdommens prevalens i befolkningen har vist varierende tall. Forløpet av sykdommen over tid er lite kjent.

I sitt doktorgradsarbeid har Karstein Haldorsen undersøkt prevalensen av primært Sjögrens syndrom i Hordaland og Rogaland, i samarbeid med Stavanger Universitetssjukehus og Haugesund Sanitetsforenings Revmatismesykehus. Ut fra antallet pasienter i spesialisthelsetjenesten ble det funnet et prevalenstall på 0,05% av befolkningen, som er noe lavere enn i andre publiserte studier.

Haldorsen har også sett på forløpet av tåre- og spyttdannelse samt fatigue over en femårsperiode. Tåreproduksjo-

nen viste svak økning, mens spyttdannelse og fatigue var uendret. Pasienter med høy grad av betennelse i vevsprøve fra spyttkjertler viste økt tendens til forverret spytt- og tåredannelse over tid.

Doktorarbeidet omfatter også en studie av mulige genetiske sårbarhetsfaktorer for å utvikle primært Sjögrens syndrom. Arvelige varianter av immunoglobulinreseptor er tidligere vist å disponere for utviklingen av en annen revmatisk sykdom, systemisk lupus erythematosus. I avhandlingen

presenteres et samarbeidsprosjekt mellom svenske og norske Sjögren-forskere, der det ikke kunne påvises at disse genvariantene er hyppigere hos pasienter med primært Sjögrens syndrom sammenlignet med den friske befolkningen.

*Kontakt: Karstein Haldorsen,
tlf. 48 28 63 43.*

Karstein Haldorsen disputerte den 13. mai 2011 for PhD-graden ved Universitetet i Bergen med avhandlingen: «Epidemiological, clinical and immunogenetic aspects of primary Sjögren's syndrome.»

Karstein Haldorsen er lege fra Universitetet i Bergen i 1995, spesialist i revmatologi fra 2006, og har som stipendiat i perioden 2007–2011 vært tilknyttet Institutt for klinisk odontologi, Institutt for indremedisin (Seksjon for Revmatologi), og Gades institutt (Broegelmans Forskningslaboratorium). Avhandlingen utgår fra Institutt for klinisk odontologi, UiB. Haldorsens PhD-stipend er finansiert av Universitetet i Bergen. Veiledere har vært Anne Isine Bolstad, Silke Appel og Johan G. Brun.

I fulltekst kl. 0000 på utgivelsesdato
www.tannlegetidende.no